FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	33344
Nom	Psicologia de la salut
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1319 - Grau de Psicologia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1319 - Grau de Psicologia	43 - Psicología de la Salud	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
BELEÑA MATEO, M.ANGELES	295 - Personalitat, Avaluació i Tractaments Psicològics

RESUM

L'assignatura de ***Psicologia de la Salut*** s'ubica en el quart ***curs*** del Pla d'Estudis de Grau de Psicologia. Té caràcter ***optatiu*** (4,5 crèdits) i forma part d'un dels quatre itineraris previstos en el verifica, concretament en el d'**Introducció *a la Psicologia Clínica i de la Salut***. Com a assignatura optativa, els continguts psicològics seleccionats per a la disciplina de Psicologia de la Salut cobreixen dos objectius generals. El ***primer*** pretén dotar l'estudiant de les eines conceptuals bàsiques de la disciplina de la Psicologia de la Salut, a través de la seua història, de la seua definició i d'aspectes metodològics puntualment concrets, i que busquen no solapar-se amb altres assignatures del Pla d'Estudis de Grau. És per això pel que es limiten els aspectes metodològics a l'adquisició de nocions bàsiques d'epidemiologia. Amb el mateix argument d'evitar el solapament amb altres assignatures, l'avaluació es restringeix principalment a un constructe nuclear en Psicologia de la Salut: la Qualitat de Vida Relacionada amb la Salut, i als principis bàsics a tindre en compte en la part corresponent a la valoració de programes. Aquest objectiu es completa finalment amb els conceptes i models que posen en relació el comportament del ser humà i els processos de salut i malaltia, amb algunes qüestions sobre les diferències relacionades amb el gènere en salut. El *segon objectiu* arreplega una dimensió més aplicada, i s'adreça a l'enfocament principalment sobre problemes relacionats amb la salut, relativament quotidians en la població general (encara que podrien seleccionar-se'n uns altres), i que permeten d'il·lustrar l'aportació del psicòleg al seu

alleugeriment/solució. Cadascun dels temes seleccionats comença amb un marc introductori general, però sobretot interessa, en cadascun, el tipus de recursos adequats que des de la Psicologia es poden utilitzar per a la solució d'eixos problemes. Finalment, els aspectes relatius a què significa la Promoció de la salut i la prevenció de la malaltia apareixen distribuïts al llarg de diferents temes, sobretot, encara que no únicament, en aquells en què s'insisetix més en la dimensió social del comportament humà en els processos de salut i malaltia.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1319 - Grau de Psicologia

- Ser capaç d'identificar diferències, problemes i necessitats
- Ser capaç de definir els objectius i elaborar el pla bàsic de la intervenció en funció del seu propòsit (prevenció, tractament, rehabilitació, inserció, acompanyament...)
- Ser capaç d'utilitzar estratègies i tècniques per a involucrar en la intervenció els destinataris
- Saber planificar l'avaluació dels programes i les intervencions
- Ser capaç de mesurar i obtenir dades rellevants per a l'avaluació de les intervencions
- Promoure i incidir en la salut, qualitat de vida i benestar dels individus, grups, comunitats i organitzacions.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

- Identificar i definir els diferents models i conceptes centrals en Psicologia de la Salut.

- Desenvolupar mètodes, dissenys i estratègies de recerca en el nexto entre comportament, salut, malaltia i personalitat, salut.

- Avaluar i implementar programes d'intervenció en Psicologia de la Salut: promoció de la salut i prevenció de la malaltia.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Aproximació històrica a la Psicologia de la Salut

La relació ment-cos a través de la història: holisme i dualisme. Antecedents històrics a la perspectiva biopsicosocial. El desenvolupament del model biopsicosocial a la salud i malaltia.: Medicina Conductual i Psicologia de la Salut.

2. Definició de Psicologia de la Salut y conceptes centrals

Definició de Psicologia de la Salut. La Psicologia de la Salut i la seua delimitació conceptual respecte a altres disciplines. Conceptes de salut i malaltia: les definicions de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), definicions basades en el continu salut/malaltia, definicions criterials de salut i malaltia.

3. Aspectos metodològics: Epidemiologia

Noció depidemiologia. Indicadors de salut en les poblacions. Mesures de freqüència en epidemiologia. Mesures dassociació i impacte. Tipus destudis epidemiològics

4. Avaluació en Psicología de la Salut

Avaluació de l'estat de salut i escales de mesures de la Qualitat de Vida Relacionada amb la Salut (CVRS). Aspectes bàsics de lavaluació de programes

5. Comportament i salut

Aproximacions al concepte destil de vida. Patrons i pautes de comportament relacionats amb la salut. Models de conductes de salut: models del continu sobre el canvi de conducta i models per etapes de les conductes de salut.

6. Comportament i malaltia

La distinció malaltia/trastorn. Conceptes que relacionen conducta i malaltia. Gènesi i manteniment de la conducta de malaltia. Conducta anormal com a risc per a la salut.

7. Gènere i salut

Malaltia física i gènere. Malaltia mental i gènere. Diferències de gènere en estrés. Múltiples rols i salut. Masculinitat i salut.

8. Àmbits dactuació: Suport social y salut

Concepte i tipus de suport social. Relacions entre suport social i salut. Vies o mecanismes de facilitació de la salut pel suport social. Suport social en la malaltia crònica.

9. Àmbits dactuació (II): Exercici físic i el paper de les dietes en lobesitat

Exercici físic i adaptació. Efectes saludables de lexercici físic. Riscos de lexercici físic. Mecanismes de regulació del pes. És lobesitat un risc per a la salut? Lobesitat i les conseqüències de les dietes. El paper de les dietes en la salut.

10. Àmbits dactuació (III): Dolor crònic i cefalees

Caracterització del dolor crònic. Teories explicatives del dolor. Conducta de dolor. Avaluació psicològica del dolor crònic. Tractament del dolor crònic. Mal de cap: classificació. Mecanismes explicatius del mal de cap. Avaluació i tractaments del mal de cap.

11. Àmbits dactuació (IV): Insomni

Definició i classificació diagnòstica de linsomni: linsomni primari. Avaluació. Tractaments de linsomni primari.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Estudi i treball autònom	23,00	0
Lectures de material complementari	4,50	0
Preparació d'activitats d'avaluació	15,00	0
Preparació de classes de teoria	5,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	5,00	0
Resolució de casos pràctics	5,00	0
TOTAL	**112,50**	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia de docència-aprenentatge és la següent:

La docència s'impartix fonamentalment a través d'un sistema de classes presencials, de caràcter teòric i pràctic. La classe teòrica permet la introducció i desenvolupament del contingut teòric de cada tema. Les classes pràctiques, a través de la il·lustració dels continguts, faciliten l'aprenentatge de l'alumnat al permetre una relació més dinàmica i pròxima amb els mateixos.

No obstant això, també és important la realització de seminaris o altres tasques complementàries propostes pel professorat, com la realització de treballs, individuals o grupals. Amb este tipus de tasques es fomenta el treball autònom o en grup, però també i de manera rellevant, l'adquisició de destreses respecte a la presentació i redacció de temes.

Les tutories constituïxen el mig a través del qual el professorat orienta i supervisa l'alumnat en l'elaboració de les activitats complementàries, en particular, i resol els seus dubtes o dificultats relacionades amb la matèria, en general. En definitiva, a través de les tutories, que faciliten una relació més pròxima i directa, el professorat guia l'alumnat en la construcció del seu coneixement.

AVALUACIÓ

SISTEMES D'AVALUACIÓ I PONDERACIÓ Consta de tres apartats

Consta de tres apartats

1.- Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant proves escrites objectives, de preguntes curtes, o d'acompliment de destreses (70%)

2.- Presentació oral i escrita d'informes, treballs individuals o en grup, i resolució de problemes (20%). Els lliuraments o informes són obligatoris. Quan siguen en grup, seran realitzats per 3 persones com a màxim. Es decideix juntament amb el professor el contingut del treball vinculat al programa del curs. Aquest treball es presentarà de manera oral a la resta del grup en les sesions de aula programades per açò, i també es presentarà per escrit.

3.- Participació activa en les activitats de classe, i motivació per la qualitat dels resultats de l'aprenentatge (10%). Activitats que es dugueren a terme en les sessions per a comprovar el seguiment de les experiències d'aprenentatge: es revisaren i puntuaran en classe de diverses maneres: autoavaluació, avaluació a través de parells i correcció-discussió en el si del grup.

REQUISITS MÍNIMS

• Per a superar l'assignatura, és necessari assolir un domini mínim del 50% en cadascun dels apartats d'avaluació.

• En relació amb l'apartat de participació activa en les activitats de classe, serà necessari comptar amb un mínim del 75% d'activitats presencials realitzades.

ADVERTIMENT

La còpia o el plagi manifest de qualsevol tasca que forme part de l'avaluació comporta la impossibilitat de superar l'assignatura, i pot suposar el sotmetiment immediat als procediments disciplinaris oportuns.

Cal tenir en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'estudiant universitari (RD 1791/2010, de 30 de desembre), és deure de l'estudiant abstenir-se d'utilitzar, o de cooperar en la utilització, de procediments fraudulents en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en documents oficials de la universitat.

En horari de tutoria, el professor o professora pot requerir entrevistes individuals o en grup amb la finalitat de verificar el grau de participació i d'assoliment en els objectius fixats per a qualsevol tasca desenvolupada. El fet de no acceptar aquesta verificació comporta no superar la tasca o activitat en qüestió.

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

L'avaluació de l'assignatura i la impugnació de la qualificació obtinguda estan sotmeses a allò que disposa el Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a títols de Grau i Màster (ACGUV 108/2017 de 30 de maig de 2017).
http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_reglament_avaluacio_qualificacio.pdf

Segons aquesta norma, la nota s'ha d'anotar en expressió numèrica de 0 a 10 amb un decimal, i s'ha d'ajustar a l'escala de qualificació següent:

- De 0 a 4,9: suspens.
- De 5 a 6,9: aprovat.
- De 7 a 8,9: notable.
- De 9 a 10: excel•lent o excel•lent matrícula d'honor.

Només se sumen els diferents apartats que preveu l'avaluació quan s'hagen superat els requisits mínims establerts per a cadascun d'ells.

En l'acta de l'assignatura s'ha de fer constar la qualificació obtinguda en primera convocatòria d'acord amb les regles següents:

-Si no hi ha qualificació de l'apartat d'avaluació amb major ponderació, la qualificació és NO PRESENTAT, amb independència de la resta.

-Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació, i aquest no assoleix els requisits mínims, s'hi fa constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d'aquest apartat.

-Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació, i aquest supera els requisits mínims establerts, però no s'assoleixen aquests requisits en algun dels restants apartats, s'hi fa constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat pel qual no supera l'assignatura.

En segona convocatòria, s'ha de procedir d'acord amb les regles següents:

-Només pot haver-hi l'opció NO PRESENTAT, quan l'estudiant/a no s'haja presentat a més d'un dels apartats d'avaluació, inclòs entre aquests el de major ponderació.

-Si hi ha qualificacions en tots els apartats d'avaluació, però no s'assoleixen els requisits mínims en algun d'aquests apartats, hi ha de constar SUSPÈS i la nota en base 10 corresponent a l'apartat que no s'ha superat. Si és el cas de més d'un apartat no superat, hi ha de constar la màxima nota dins del suspens en base 10.

-Si no se supera algun dels requisits mínims i falta un apartat d'avaluació, s'hi fa constar SUSPENS i la nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat no superat.

-Si se superen dos apartats d'avaluació, i n'hi ha un tercer en el qual no s'han presentat evidències d'avaluació, s'hi fa constar SUSPENS i, com a qualificació, la mitjana de puntuacions, de les quals la part no presentada és 0,0 (màxim possible 4,9).

-Si se supera la prova de major ponderació, però falten evidències en algun dels apartats restants, s'hi fa fer constar SUSPÈS. Se sumen les parts i: a) si la suma és inferior a 5, s'hi fa constar aquest resultat; b) si la suma és superior a 5, s'hi fa constar 4,9.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Amigo, I., Fernández, C. & Pérez, M. (1ª.ed: 1998; 3ª. Ed: 2009). Manual de Psicología de la Salud. Madrid. Pirámide.
  Báguena, M.J. (2009-2013). Cuadernillos de prácticas en Psicología de la Salud. Mímeo.
  Báguena, M.J. (2012). Apuntes de Psicología de la Salud.
  Gil Roales-Nieto, J. (dir.) (2004). Psicología de la salud. Aproximación histórica, conceptual y aplicaciones. Madrid. Pirámide.
  Morrison, V. & Bennett, P. (2008). Psicología de la Salud. United Kingdom. Prentice Hall.

Complementàries

- Badía, X., Salamero, M. & Alonso, J. (1999). La medida de la salud. Guías de escalas de medición en español. Barcelona. Edimac.
  Brannon, L. & Feist, J. (2001). Psicología de la Salud. Madrid. Paraninfo.
  Buela-Casal, G., Fernández-Ríos, L. & Carrasco, T.J. (1997). Psicología preventiva. Madrid. Piràmide.
  Buceta, J.M., Bueno, A.M. y Mas, B. (eds.)(2000). Intervención psicológica en trastornos de la salud. Madrid. Dykinson.
  Fernández-Ballesteros, R. (ed.) (1996). Evaluación de programas. Una guía práctica en ámbitos sociales, educativos y de salud. Madrid. Síntesis.
  Costa, M. & López, E. (2008). Guía práctica para promover estilos de vida saludables. Madrid. Pirámide.
  Castañeda, P.J. (coord.) (2009). Vejez, dependencia y salud. Madrid. Pirámide.
  Friedman, H.S. (ed.) (2011). The Oxford Handbook of Health Psychology. New York. Oxford University Press.

Hernández-Aguado, I., Gil, A., Delgado, M. & Bolumar, F. (2005). Manual de epidemiología y salud pública. Buenos Aires. Panamericana.

- Referencia c10: Marks, D.F., Murria, M., Evans, B., Willig, C., Woodall, C. & Sykes, C.M. (2005). Health psychology: theory, research & practice (2a. ed.). California: Sage Publications

Referencia c11: Matud, M.P., Rodríguez, C., Marrero, R. y Carballeira, M. (2002). Psicología del género: implicaciones en la vida cotidiana. Madrid. Biblioteca Nueva.

Referencia c12: Morin, CH. (2011). Vencer a los enemigos del sueño. Bilbao. Desclée de Brower.

Referencia c13: Oblitas, L.A. (2006, 2ª.ed.). Psicología de la Salud. México. Plaza y Valdés.

Referencia c14: Pelechano, V. (2008). Enfermedades crónicas y psicología. Madrid: Klinik.

Referencia c15: Ortigosa, J.M., Quiles, M.J. & Mendez, F. X. (coords.) (2003). Manual de Psicología de la Salud con niños, adolescentes y familia. Madrid. Pirámide.

Referencia c16: Rodríguez-Marín, J. & Neipp, M.C. (1995). Psicología Social de la Salud. Madrid. Síntesis.

Referencia c17: Perlis, M.L., Jungquist, C., Smith, M.T. & Posner, D. (2009). Insomnio. Una guía cognitivo-conductual de tratamiento. Bilbao. Desclée de Brower.

Referencia c18: Sanderson, C.A. (2004). Health Psychology. New Cork. Wiley

Referencia c19: Seligman, M.E.P. (2003). La auténtica felicidad. Barcelona. Vergara.

Referencia c20: Simón, M.A. (ed.) (1999). Manual de Psicología de la Salud. Fundamentos, metodología y aplicaciones. Madrid. Biblioteca Nueva.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern